

www.e-rara.ch

[Directorium sacerdotale]

Johannes

[Basel], [nach 20. Dezember 1482]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-18552>

[Nona pars]

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelnformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Ray. femina non potest recipere characterem alicuius ordinis clericalis vt dicit Ambrosius super illum locum apostoli. Prima ad thymo. iij. Mulieres similiter esse pudicas q̄ occasione illoꝝ verboꝝ catha frige dicunt dyaconissam ordinare debere q̄d est p̄trariū veritati quia mulieres characterem non recipiunt impe. sexu z p̄stitutione ecclesie. Unde nec p̄sens predicare scz publice s̄ bñ possunt exhortari sorores ad bonum. Quia mulier semel docuit z totum mundum subuertit etiaz possunt benedicere nec excommunicare nec absolueri nec penitencias dare ne iudicare nec officium aliquozum ordinum exercere quantumcunq̄ sint sancte docte aut religiose dis. xxiij. Mulieres sacratas licz em̄ beatissima virgo maria dignior et excellencior fuit apostolis vnueris non tamen illi s̄ apostolis dominus clanes regni celozum commisit ex de pe. z remis. nona. Et sic ex multis dictis patet et patet potest quod sacerdotes se habere debent qui volunt accedere ad dñm aut alij qui volunt accedere ad sacerdotium iuxta dictum verboꝝ Exo. xix. Sacerdotes qui volunt accedere ad dñm vbi sicut dictū est supra tangit̄ excellē dignitatis ministeriū gloriozum. **S**ecundo tangit̄ vt dictum est eximie sanctitatis exercitium virtuosum cū sequit̄ sanctificent̄. Unde notandus q̄ sanctitas eoz in tribus consistit scz in puritate honestate z in maturitate dicuntur namq̄ sacerdotes puritate sinceri honestate preclari z maturitate seueri. De primo q̄ debent esse puritate sinceri satis patuit ex dictis decet enim eos esse puros z castos qui lucis eterne candore z splendorem speculum sine macula de quo Sapientie. vij. Tractare ac quotidie quas summere presumunt non debet ad altaz ministeriū accedere nisi cuius castitas fuerit approbata corpore z si potest mente. xxxi. dis. Autem terminum. Si non licuit panes propositionis comedere quā vxozibus vacarent

quantomagis panis de celo missum mūdo corde z corpe debet tractare ait Hieronim⁹ quez inducit mi. xxxij. dis. quarti. c. iij. et habet de ple. dis. ij. tribus gradibus. Secundo debet esse honestate preclari qz q̄ ceteri p̄fulgēt dignitate p̄fulgere debent honestati nitore. Nō em̄ ex generis dignitate vel nobilitate sanctitas innotescit s̄ ex fidei puritate z moꝝ honestate dis. xl. Nos q̄. Unde leui. xxi. sacerdotes sancti erunt deo suo et non pollnent nomen ei⁹. Incensum em̄ dñi z panē dei q̄ offerunt z iō sancti erunt cum similitudo sit causa amoris ac vnionis in x̄ illud Ecclesiastici xij. Omne aial diligit sibi simile z ois hō sibi simili sociabit̄ hinc mix nō ē q̄ de essentialiter sanct⁹ cuius pura essencia est sanctitas infinita q̄ vnuerse sanctitatis atqz mundicie fons amator ac dator est sacerdotes velit habere sanctos q̄ nomen ei⁹ nō polluant. i. diuinam maiestatem non inhonorent precepta ipsius transgrediendo qm̄ deo quidie hz astare illibata sacrificia offerendo iō sancti erunt idest sancti esse debent saltim mortalibus carento peccatis. Quia s̄m bñm dyonisiuz in dedi. no. Sanctitas est ab omni iniquatione libera z p̄fectissima et in p̄taminatissima puritas scz sine terrenoz affectione ac sine carnalitate ideo sacerdotes celestibus ac diuinis desiderijs debent esse repleti vt deo cum sincera consciencia se presentent in sanctitate omni z iusticia se ei deserniant sacramenta reuerenter pertractent. omniumqz sacramentozum ac sacrificioꝝ dignissimuz digne cōsecrent. offerant. tractent. sumant. atqz dispensent. Unde angustin⁹ in libro de singularitate clericozum inquit contemplantini quid sit populo sancto p̄esse. et cōsiderate quale sit diuinis sacramentis insistere placere debet summo q̄ viuunt de altari suo. z talis puenit cura sinceritatis. sacramentis qualia sunt sacramenta ipsa quib⁹ exhibent seruitatis officia. ne dominum offendant quem tractant

in dōm de q̄b̄ i 369. p̄st̄

ac circa populum impedire incipiant ipsi quod predicant. **Q**uoniam in bonitas prauitates et in mandicia ministroz redundat in dedecus domini eorum. **I**dcirco frequenter per ezechielem loquitur dicens viciosis iudeis .d. polluistis contaminastis inhonorastis nomen sanctaz meum in gentibus disciplinata autem vita serorum honor est domini eorum cum igitur sacerdotes sunt specialissimi ac sumministri dei altissimi ad ipsam propinquitas accedentes merito iubet et exigit deus vt sacerdotes sint sancti et virtuosus et exemplares in sua conuersatione domini in omnibus veneremur. **A**liisq; venerandam verbis et factis testentur iuxta verbum premissum. **S**acerdotes qui accedunt ad dominum sanctificent ne percuciam eos. pretere rea **B**an. j. habetur quemadmodum nabuchodonosor rex babilonis precepit enucho vt introduceret de filiis israel pueros .regie stirpis forma egregios. in quibus nulla esset macula eruditus qui digni essent assistere coram rege et ad mensam eius seruire. **S**i ergo rex ille terrenus homo peccator tales voluit habere ministros quantomagis rex celestis deus maiestatis in mensa sua opulentissima ministros et sacerdotes requirit virtuosos qui in eius mensa idest in altari sibi purissime et sancte deseruiat deus enim odit peccata vt legitur. **S**apientie. ciii. **D**e odio habet impium et impietatem eius et psalmo. ij. **O**diisti omnes qui operantur iniquitates. **S**anctitas ergo sacerdotum et honor eorum in multis lucere debet. **P**rimo ex eo. **N**as si sepulchrum christi in quo corpus christi per triduum iam mortuum iacuit fuit gloriosum de quo ysaie. xi. **E**rit sepulchrum eius gloriosum nunc multo sanctiora et gloriosiora immo digniora debent esse sacerdotum corda. in quibus a morte iam resuscitatus et glorificatus dignatus est die inhabitare. **S**ecundo si beatus predicatur ventus qui nouem mensibus eum tunc mortalem portauit. **L**uce. xi. **Q**uanto magis beatus

debent esse corpora et corda sacerdotum. **I**n quibus filius dei immortalis frequenter hospitium sibi facit. **S**i beata sunt verba que paruulam christum susceperunt. sanctum debet esse os eius in carnem christi sumit et sanguines eius bibit non ergo maculet os sacerdotis per stultiloquium qui recipit corpus dominicum mundissimum. **N**on manet sanguine peccati polluent que tractant corpus domini sanctissimum. **N**on venter crapula ingurgitet. **I**n quo hospes tam gloriosissimus et venerabilis tantum crebro recipitur. **A**tendant ergo sacerdotes quanta puritate et timore debet accedere ad illud dignissimum sacramentum corpus scilicet dominicum. **T**ercio apparet aut apparere debet eorum sanctitas in hoc quod eos aliquo modo perficit corpus virginis marie. **P**rimo quia sicut virgo maria quinq; verbis concepit dei filium scilicet fiat mihi secundum verbum tuum. **L**uce. x. **S**ic sacerdos conficit corpus dominicum per quinq; verba. scilicet hoc est enim corpus meum. **E**t sicut immediate per pensam marie fuit totus christus in utero virginis. sic immediate post prolationem verborum consecrationis. **I**n corpus christi transubstantat panis. **S**ecundo quia sicut beata virgo post partum portauit christum in manibus sic sacerdos per consecrationes eleuat corpus populo christum sub sacramento manibus et portat eum ad infirmos. **I**deo tercio sacerdotes aliquo modo precellunt virginem mariam in hoc scilicet quia ei non est data talis potestas scilicet consecrandi corpus filii sui in altari sicut sacerdotibus quamuis precepit eum in suo utero virginis. **B**ern. o veneranda dignitas sacerdotum in quibus manibus dei filius tanquam in utero virginis matris incarnatur idest consecratur. **Q**uarto sicut beata virgo antequam concepit christum dominum fuit sanctificata. psalmo. xlv. **S**anctificauit tabernaculum suum altissimum sic sacerdos antequam consecrat ab episcopo ordinatur sanctificatur et ad consecrandum eucharistiam

lactant

Sacerdos vbi macie parificat etc

h

Sancti sacerdotum ex 21. etc

719 | Sacerdotes 2 xvi
 dig. in no. 114

Sacerdotes angeli

dignificatur. Quarto perisitavit eos domi-
 nus angelis in nomine vni et angeli in scrip-
 turis appellantur. Malachie secundo. La-
 bia sacerdotis custodiunt scienciam et leges
 requirent ex ore eius. quia angelus domini
 exercituum est. Unde greg. omnes qui sacer-
 dotus censentur nomine angeli vocantur quia
 multiplicem similitudinem non natura sed of-
 ficio habent angelorum. Unde primo quia
 sicut angelorum est deo seruire et homines cu-
 stodire ac eis ministrare. sic sacerdotes serui-
 re debent deo die noctuque eum laudando in
 septem horis canonicis homines custodiunt
 et sacramenta septem eis ministrare debent.
 Secundo sicut angelus castus et purus est.
 de sui natura sic sacerdos tenetur esse purus
 et castus dei gracia. et sic quantum possibile
 est angelicam ducere vitam. Unde domas-
 tianus. Abstinentia a nuptiis est angelorum vita.
 Tercio sicut angeli habent informare et ho-
 mines ammouere per bonam inspirationem
 sic et sacerdotes per verba dei predicationem.
 Mathei ultimo. Eantes docete omnes ge-
 tes baptisantes eos. In nomine patris et fi-
 lij et spiritus sancti. Docentes eos suare om-
 nia quecumque mandavi vobis. Quarto si-
 cut angeli fruuntur pane celesti in celis sine ta-
 men velamine. sic sacerdotes eundem panem
 sumunt in terris sub tamen velamine. Unde
 Sapientie decimosexto. Angelorum. eica
 nutritiisti populum tuum et paratum panem
 de celo prestitisti illis sine labore. omne de-
 lectamentum in se habentes et omnis saporis
 delectamentum et suavitatem. ps. lxxvij.
 Panem angelorum manducavit homo. Quinto
 sicut angeli dati sunt ad custodiendum homi-
 nes. psalmo. xc. Angelis suis mandavit de-
 te ut custodiant te in omnibus vijs tuis. Sic
 sacerdotes dantur in custodia populi ad pa-
 scendum eum. Prima petri ij. Pascite qui
 in vobis est gregem dei providentes non co-
 acte sed spontanee. Quinto dignificavit

liij

eos dominus super omnes reges et principes. Hie
 remie. j. Ecce constitui te super gentes et super
 regna ut euellas et destruas et disperdas et
 dilipes et edifies et plantes. Et hie patz pri-
 mo ex eo quod dignitas sacerdotalis hie conse-
 crare reges. Sed omnes reges et principes non
 habent potestatem ordinandi unum sacerdo-
 tem. Secundo patz quod omnes reges et prin-
 cipes tenentur cervices suas inclinare in pfe-
 sione coram sacerdote qui tunc tenent locum dei
 quia vicarius eius est. Math. xvij. Quicumque
 alligaueritis super terram erunt ligata et in ce-
 lo. Tercio patz ex eo quod nullus rex aut prin-
 cepe non sacerdos potest consecrare corpus et
 sanguinem christi sed soli sacerdotes hie face-
 re possunt. quibus ait dominus. Luce. xxij. Hoc faci-
 te in meam commemorationem. Sexto hono-
 rificavit eos per iuris emunitatem. Ita quod ex-
 empti sint a iurisdictione principum et regum
 et non debet trahi ad iudicium secularis nec
 etiam quod iniicere debet violentas manus in
 clericum. de quo late supra ut patet. xvij. q.
 iij. Si quis suadente dyabolo quod oppositus
 faciens incidit in causam. ita quod eo facto est exco-
 matus. ad sensum supra habitam immo de-
 sic ptegit eos ut nullus audet eos perturbare
 verbis nec factis quod reputat sibi factum. Uti
 Zach. ij. Qui tangit vos quasi qui tangit pu-
 pillam oculi mei. et ecce ego leuo manum meam
 super eos. ps. ciiij. Nolite tangere christos me-
 os et itez. Gen. xxvij. Benedicam benedicienti-
 bus vos et mal. et. Luce. x. Qui vos spernit
 me spernit qui vos iudicat me iudicat. Math. v.
 ultimo qui benedixerit tibi benedictionibus repleat
 Septimo dignificavit eos dominus in rebus
 temporalibus dando eis illa temporalia que sibi debentur
 scilicet decimas et oblationes pemicias et hmoi
 p temporalis sustentatione eorum ut quieti vacare
 possint spiritualibus. Ad Ro. ix. Nescitis quoniam
 in sacrario operantur qui de sacrificio sunt educti et qui al-
 tario deseruiunt altario participantur ita et do-
 minus ordinavit et. Luce decimo digni est

liij

operarius mercede sua z. ad **Thymo. v. q**
 bene psumit pbyteri duplici honore digni
 habeantur gloria. duplex honor eis debetur
 vt scilicet eis exhibeat reuerencia e tministrē
 tar necessaria **Sexto** honorauit eos ad
 hoc qz commisit eis animas fidelium idest ec
 clesiam sanctam catholicam hoc est vniuersa
 liter omnes credentes. **Criso** celo angelis
 z omni creature honorabilior est ecclesia. ec
 clesiam chritus amplius dilexit quam seip
 sum **Unde** venit de celo ad terram z pro ea
 mortem sustinuit amarissimam **Ideo** dat ei
 corpus suum in cibum z sanguinem in potū
 et ait de ipsis vt sint in exemplum suorum.
Mathei quinto Vos estis lux mundi **Nā**
 sicut mundus sine luce nihil esset sic ecclesia
 sine sacerdotibus nihil esse potest **Nono**
 honorauit eos in hoc qz vlt. vt districte obe
 diatur eis loco sui ab omnibus hominibus
Luce. x. Qui vos audit me audit et qz vos
 spernit me spernit ergo obediendum est eis
 tanqz chritto quando precipiant hominib?
 seianare festinare z alia opera satisfactoria p
 agere **Ideo** de inobedientibus eis dicitur.
 de yronomij. xvij. **Qui** superbierit **Nō**les
 obedire sacerdotibus aut sacerdotis impio.
 qui eo tempore ministrat domino deo tuo
 z decreto iudicis morte moriat homo ille z
 auferas malum. de israel exemplum habetur
 de dathan abiron z chore qui rebelles fuerit
 moyli et aaron ideo terra eos viuos absor
 buit hystoria habetur **Numeri decimosexto**
Decimo honorauit eos dominus qz de
 dit eis potestatem ligandi z absoluendi om
 nes homines ab eorum peccatis z a vinculo
 mortis **Mathei decimosexto.** Quodcumqz
 ligaueris super terram zc. et **Johannis vice**
 sumo **Accipite** spiritū sanctum quoz remise
 ritis peccata remittant eis. z quoz retinueri
 tis retenta sunt. hec potestas antez intelligit
Quomodo de excommunicatione que dicit
 gladii spūalis. z est multum timend? **Secū**

do modo de absolutione peccatorum vt dictū
 est job. xx. **Quā** episcop? ordinat sacerdotes
 insufflat eis dicens accipite zc. quorum zc.
Tercio sacerdotes debent esse maturitate se
 ueri non faciles z lenes pira inobedientes z
 rebelles. **Ro. xi. c.** vide bonitatem z seuerita
 tem dei in eos quidaz qui ceciderunt seueri
 tatem **In** te autem bonitatem dei si perman
 sens in bonitate hec autem maturitatis seue
 ritas in trib? cōsistit scz in verbo veritatis et
 pudicie **In** opere claritatis z mūdicie **In**
 conuersatione exemplaritatis z iusticie. **De**
 p. ad cor. xv. **Bonos** mores corrūpant col
 loquia praua **Unde** grez. in pastorali z sūt
 etiam verba cañ. dis. lxij. c. sit rector **Sit** rec
 tor discretus silencio vtilis in verbo ne autē
 tacenda pferat aut pferenda reticescat naz si
 cut incauta locutio in errorem pertrahit. ita
 indiscretum silencium eos qui erudiri pote
 rat in errore derelinqt **De** secundo **Matth.**
 v. **Sic** luceat lux vestra coraz hominibus vt
 opera v. bona videant z glorificent deum pa
 trem vestruz qui in celis est **De** tercio ad
 tytum secundo in omnib? teipsuz prebe ex
 emplum bonoz opez in doctrina in integri
 tate z grauitate vt scz grauitas **Itineris** oite
 dat grauitatez menti cōpolicio em corpore q
 litate indicat menti vt qz clarus innotescat
 quaz vt uolaz z exemplare quam castaz z lo
 bria oporteat esse puerfacionē sacerdotū mō
 stranduz est ex varia dignitate qua eos dñs
Inno. le. multipliciter dignificauit. **De** qua
 ptim tactū est qb? adicienda sunt dicta san
 ctoz **Ant** bern. in libello ad quendā sacerdo
 tem sic scribit gloriare in dño o sacerdos dei
 altissimi intuere eminenciā tuaz p rogatiuam
 tuā **Attende** vide sortē tuā certe funes ceci
 derit tibi in pclaris **Si** hereditatē tuaz pcla
 rā nō negligis ppende quō de? te pcomib?
 creaturis sublimanit. oīo tua sit munda qm
 dat loc? voci tue in celo cū rite assistis altari
 tibus sacris dum sacratissimum mysterium

*Sacerdotisqz manib? nra
 quo ad tria*

vij

*Dignus sacerdoti ex
 nra? qz sedz audit?*

celestis sacrificij celebrare intendis ad vocē
 tuam, platan ad verbum tuum vivificū **A**d
 postulacionem tuam salutarem de' pater al
 tissim' & immensus dilectissimū filium tuū
 manib' tuis imponit **M**altam fuit deo
 acceptum mun' abel sacrificium abrahe ob
 latio melchisedech s' min' isto omnia illa q'
 niam omnia hec in figura ptingebant illis ibi
 figura h' veritas ibi umbra hic lux ibi nubes
 hic claritas ibi agn' legalis hic agnus inno
 cens peccata mundi tollens verus est dei fi
 lius quem tu sacerdos quē ymolat accipis
 & tractas s' non sine patre & spiritu sancto ve
 nit filius dei ad te adest nihilomin' tot' an
 gelorum & celestium spiritū exercit' **M**al
 ta enim milia milium ministrant & decies mi
 lies centenarū milia assistunt ei **Q**uanta lu
 ce credis circūfunde te o sancte sacerdos in
 presenciam tante maiestatis & in tam sollempni
 aduentu & conuentu adorandus trinitati atq'
 milicie celestis **I**ugiter ergo recole & perpen
 de gratiam tibi a deo collatam quaz nec an
 gelis prestitit nec ceteris prestitit hominib'
 panis in manib' tuis in corp' vnigeniti trā
 substantiat vnū in sacratissimum sanguinē
 domini nostri iesu christi tua benedictioe cō
 nertit **S**eraphin diuino amore p'ceteris
 ardent & summe trinitati magis p'uncti sunt
Non tamen hoc privilegio eminent vt cor
 pas & sanguinem domini p'secrent cherubin
 inest plenitudo sciencie & diuina misteria sa
 miliaris cognoscant et tamen mirant q' mi
 rabilis & facta sciencia & potencia sacerdotal'
 ex eis. **N**ec possant ad eaz vnusquisq' ordo
 celestis eius rei censet nomine quā copiosi
 accepit in munere & vniversi beatorū spiritū
 ordines tanto honore p'fulgent tanta bea
 titudine p'frunt vt nihil glorie eis desit glo
 riam tamen sacerdotum reuerent' dignitates
 mirant privilegio cedunt potestatem hono
 rant annuncietis eius qui vos vocauit decem
 briis in admirabile lumen suum & ministeriū

Vos estis lux mundi vos estis sal terre **L**e
 uitis dicit mundamini q' fertis vasa domini
 vobis dicendum est mandamini q' estis va
 sa domini glorificate deum in cordibus ve
 stris vos elegit deus in hereditate sibi **I**n
 vobis sepeliit corpus illud gloriosum & glo
 rificatum qd' olim sepultus est examine & de
 functum **C**erte sanctus **J**oseph **N**oluit il
 lud sepelire nisi in sepulchro nouo et inuol
 uit illud in syndone munda vt tibi si non po
 sueris illud in sepulchro nouo vel saltē inno
 uato idest in corpore penitus mundo scilicet
 per penitentiam & satisfactionem mandato.
Ne tibi si non inuolueris illud in syndone mū
 da idest in consciencia pura **N**on ergo reg
 net peccatum aut immundicie fetor in corpe
 tuo sicq' dedicabis sepulchrū venerabile iesu
 christo ac templum spiritui sancto **C**onsi
 dera o deuote sacerdos quāta diligēcia quā
 ta vigilancia sancti angeli custodierint sepul
 chrū domini in quo etiam iam corpora do
 minico sublato rediuino & glorificato in quā
 ta claritate in quanta vltus & vestium venu
 state apparuerūt sanctis mulieribus sepulchri
 vistantib' & corp' xpi querentibus procul
 dubio scire debes q' si tu idem corp' domi
 nicum iam supra modum glorificatum dig
 ne tractaueris mundam & nouum sepulchrū
 tui corporis ei paraueris non deerit tibi an
 gelorum frequens custodia corpus & animā
 tuam in omnibus gubernabunt. **V**ide ergo
 ne tangas illud sanctissimum corp' nisi in
 nocens manibus & mundo corde **M**edita
 re dilecte sacerdos q' iohānes baptista san
 ctificatus in vtero qui inter natos mulierū nō
 surrexit maior non audebat tangere sanctū
 xpi verticem s' dicebat **E**go a te debeo bap
 tizari **B**eatus quoq' petrus apostolorū prin
 ceps xpo appropinquare pertinuit & se ab eo
 elongare p'formidine voluit dicens xpi a me
 quia peccator sum ego domine **S**i ergo isti
 sanctissimi tantum reuerentur extrinsecos

dominici corporis tactum nondum ad celum translati quanta reuerencia quanto timore et tremore quanta corporis castitate et aie puritate oportet sacerdotem corp^o xpi. **I**n gloria glorificatum p̄ficere tangere atq; suscipere equaliter etenim splendet in altari vt in sublimitate celi nec minus radiat in manibus sacerdotis quaz in sinu dei patris. **N**empe q̄ primo datus est nobis in redemptionis p̄cuz non cessat se nobis dare quotidie in viaticis.

In super beatus bern. in sermone de sacramento altaris ait. **D**e nostrum patet ad vos odiu ac reuerendi sacerdotes semel verbum caro factum est in vtero virginis et vos secundario de die in diem hoc nobis ministratis ex collate potestatis officio. **P**reclara et reuerenda potestas vestra. certe non est potestas post deum sicut potestas v̄ra. **F**ortius scire vultis et apercius que na sit tanta potestas cui nihil i celo nihil in terra potest compari. **A**d qd ergo p̄secrare videlicet corpus et sanguinez domini super hac potestate vestra super tam in signi privilegio v̄ro stupet celum terra mirat p̄remisit homo reuertur populum angelica celsitudo. **S**z vnde nobis hoc o ihesu p̄ssime vt nos vermiculi reptates super terram. qui puluis sumus et cinis te presentem habere mereamur p̄e manib^o precoculis qui totus et integer sedes ad dexteram patris. **C**erte non ex debito no ex merito nostro. **E**x voluntario tue dilectiois b̄nplacito parasti eniz in dulcedine tua pauperi deus. pauper quidaz fuit. **E**t est modo p̄ diues genus humanum cui bonum id celit^o est indultum hec est vere cumulata gra hec e vera super excellens gloria sacerdotem dñi suum tenere. **A**l̄scz porrigere. **N**oua et non nisi diuina potestas sacerdotum illud per excellenciam dicit eucharistia idest bona gracia in quo non solnz quelibet gracia **E**t ille a q̄ est omnis gracia sumit. **B**eatissime iesu nobis le valde tue sp̄se dotalicū indulisti vt dñs

cissimum memoriale tuum. tenent ecclia sancta vsq; ad finem seculi. **A**udite modo et obstupescite. nulli angeloz nulli supernoz sp̄rituum. sed solis hominibus nec tamen omnibus sed tantum ordini vestro mandatū esse tanti celebracionem sacramenti vt p̄secratus in sacerdotib^o. prozsus q̄ ipse faciat in altari qd christus fecit manib^o suis venerabilibus in cena pascale. in celebracione tanti sacramenti fidelis sacerdos inuenit se in medio patris et filij et spiritus sancti. **A**ssistentib^o ex omni latere supernis angeloz agminibus. **I**bi deuotus anim^o boni sacerdotis seipso altior effectus ascendit et crescit omnemq; terrene concupiscencie nebulam euaporans totus spiritalis effectus hominez in homine exiit et in abscondito faciei sui domini gloriatur. **S**ed quid facis o sacerdos indigne o hō ingrate qui turpiter viuis et inpatius ad dominū deum et creatorez tuum accedere non erubescis.

Ad maiorem sacerdotum recommendacionem audiam^o etiam dicta et decreta sanctorum patrum vnde dil. xcvj. **B**eatue gregorius metensi scribens episcopo ait. **Q**uis dubitet sacerdotes christi reguz ac principū omniumq; fidelium patres et magistros censerit et esse. nonne miserabilis insanie esse cognoscit. si filius patrez et discipulus magistr^o sibi subiugare tenetur a quo credit non solnz in terra s̄ in celis se posse ligari ac solui. **I**tez **G**elasius papa **A**nastasio imperatori scribit. **Q**uo inquit sunt quibus mund^o regitur pontificalis auctoritas et regalis potestas. in quibus tanto grauius est pond^o sacerdotum quanto etiam p̄ regib^o in diuino examine reddituri sunt racionem. **I**tez ambrosius non tm̄ p̄ciosus est aurū p̄ plumbo quantū regia dignitate sublimior est ordo sacerdotalis ymmo nullus poterit hominem sacerdotalem et pontem si. comparacione tenere q̄n sublimior sit honore regum. **S**i enim regum fulgori et principum dyademati compares

xiij

xiij

dignitate sacerdotis ostendit p̄p̄a to^o b̄

Mundus duobz regit^o

IK

longe inferior. erit regum sublimitas. qz plū
 bi aut metalli ad auri fulgorē excellencia ei⁹
 est. Ideo s̄m Aug. sacerdotis ac presulis of
 ficio nihil dignius nihil graciū est homini
 bus et si res digne agat nihil extat salubri⁹
 sicut nec damnabilis ac periculosus aliqd
 est si negligenter agat. Item hugo de sanc
 to victore in libro de sacerdo. quantum in
 quit vita spiritalis est dignior quā terrena
 et aīa q̄ corp⁹. Item spiritalis ac sacerdo
 talis potestas secularē honorem precellit
 ac dignitatem. Item tho. li. de regimē regū
 dicit qz non solum apud gentiles s̄ et apud
 iudeos sacerdotes regib⁹ inferiores fuerunt
 quonias sacerdotia illoz fuerunt carnalia et
 circa carnales hostias versabant. Nec in le
 ge moysaica fuit expressa spiritalium z cele
 stium bonoz promissio s̄ dumtaxat tempo
 raliū. **I**n euangelica vero lege sacerdo
 tes cunctis regib⁹ atqz principib⁹ sunt ma
 iores. quoniam sacerdotium xp̄i quo sacer
 dotes decorant est maxime spiritale et circa
 dignissimam hostiaz videlicet circa corpus
 z sanguinem xp̄i domini. ideo ad celestia et
 eterna tendit ducit z ordinat. Item legi⁹ de
 sancto martino qui cum ab imperatore inui
 tatus ciphum de manu imperatoris sump
 sisset ad bibendum non eundem imperatori
 sed suo cappellano ad bibendam porrexit in
 dicans eum p hoc digniorem impatori qd
 factum etiam imperatori z omnib⁹ commē
 salib⁹ mirabiliter placuit eo qz in sancto isto
 tantum vidisset iusticiam. Item sanctus ille
 signifex franciscus dicere consuevit. qz si bea
 tus Laurencius z aliquis presbyter sibi oc
 current vellet vt sanctus laurencius tardaret
 donec sacras man⁹ presbyteri honorasset
Veniqz vt amplius innotescat dignitas
 sacerdotalis attendamus suminum ponti
 ficem z regem xp̄m dominum qui rex fuit z
 sacerdos. Ideo sacerdotium eius regale di
 citur. Primo attendam⁹ vbi sacerdotale offi

cium exercuit z instituit videlicet in cena vbi
 vinum in sanguinez et corpus suum in car
 nem transubstancianit ac discipulis suis ad
 sumendam porrexit. Secundo cum in ara
 truciū seipsum deo patri pro totius mundi
 salute obtulit teste apostolo. **E**phe. quinto.
Christus dilexit nos et tradidit semetipsum
 pro nobis ostiam z oblationem deo in odo
 rem suauitatis z ad **H**ebreos septimo. **C**hris
 tus eo qz manet in eternum sempiternū ha
 bet sacerdotium. et ps. cix. Tu es sacerdos
 in eternum secundum ordinē melchisedech
 et **Z**acharie sexto. Ipse erit sacerdos sup so
 lio suo. Exquo claret maxima sacerdotalis
 dignitas noue legis que s̄m doctores super
 quarto consistit in caractere. ymmo est ipse
 caracter indelibilis q̄ in ordinis sacramēto
 impremitur. qui caracter vocatur signaculū
 quo ordinatus in sacerdotem a non ordina
 to distinguitur. et est sacramentalis potestas
 per quam dicitur sacerdos posse consecrare
 corpus et sanguinem domini nostri iesu chri
 sti sicqz per caracterem sacerdotalem sacer
 dos christi supernaturaliter configuratur. et
 quandam dei formem potestatem sortit su
 per verum corpus z sanguinez christi ad cō
 secrandum sumendum z alijs distribuendū
 itaqz in preinductis cōformat sacerdos chri
 sto et representat eundem. **Q**uam sicut chri
 stus in cena corpus et sanguinem suum con
 secrauit et discipulis donauit ac demum in
 cruce se obtulit patri. Ita sacerdos in missa
 corpus christi et sanguinem cōsecrat patriqz
 offert et alijs porrigere habet et potest. Ex
 dicitis elicitur quaz in effabilis sit dignitas
 sacerdotalis quanta eminenā et potestas
 que in tam prestantissimos effectus p quaz
 homines an. quo dando preferuntur christi
 formes redduntur atqz in consecratione eoz
 poris et sanguinis christi omnipotenti deo
 modo quadaz cooperari creduntur. hinc in
 libro qui dicitur *gemma crucifixi deuotissim⁹*

lex noua

Sacerdotium regale

30

36

36

ait **Bernhardus** **Q**uale in sacerdote conui-
nium o admirabiles nobilesq; cōiue In q̄
archangeli angeliq; ministrant homines cō-
medant in quo amīnistratozū spūs sunt im-
mortales mortalib; ministrantib; homini-
bus **Q**uiuiam summum viatoris remediū
vbi troni celestes sedilia preparāt. seraphin
pannum superponunt. cherubin versus ppi
ciatorum facies suas inflectunt vbi princi-
patas et potestates sic seruiunt. vt principes
tenebrar; remoueant **Deniq;** qd̄ potencius
et honorificencius quā transubitanciare crea-
turam et psecrare creatoris corp; et sanguinū
quam creatorem manib; carnalib; ac intel-
lectualib; tractare et eundez alijs ppinare et
sic ipsam in ppriuz corp; et animam traicere
Quid mirabilius quaz ex potestate sup cor-
pus xpi vez habere etiam potestates sup cor-
pus eius mysticum quā soluere in terris et ce-
lum aperire quaz ligare in terris et celū clau-
dere etc. **U**nde psequenter notanduz fm̄
docto. super quarto sentēciar; q; potestas sa-
cerdotalis videlicet potestas psecrandi corp;
et sanguinem xpi et ptās absoluendi et ligandi
in foro interiori et consciencioso realiter idem
sunt nec dicunt̄ due potestates nisi propter
diuersitatem effectuum sicut etiam dicuntur
due clauēs ppter diuersitatem effectus cum
essencialiter vna sit clauis. fm̄ viam doctoꝝ
pbabilioꝝ. quaz sequit̄. **S. t. Nō tñ sequit̄**
ideo q; quicunq; sacerdos h; potestates con-
secrandi etiam habeat potestatem ligandi et
soluendi **Q**uam sicut psecrare non potest nisi
conuenientem habeat materiam sc; panem
triticeum et vinum. ita solacere et ligare nō po-
test nisi puenientem habeat materiaz in quā
agat videlicet homines sibi aliquo mō subie-
ctos sup quos habeat iurisdictionez **U**nde
fm̄ **Ray.** in summa sua et etiam alios q; ad
absoluendum aliquem et ligandum alios in
foro pscie requirit̄ duplex potestas. sc; ordi-
nis et iurisdictionis **I**taq; cum p eandez po-

testatem habeant sacerdotes efficaciam sup
corp; xpi verum qd̄ sumpsit de virgine et lu-
per corp; eius mysticuz qd̄ est ecclesia et quo-
cunq; pgregacio xpiana q̄ spiritu sancto vi-
uificat. actualiter regit. et mouet. **H**inc sa-
cerdotib; pprijsime denominationes et p-
rietates pueniunt iste sc; vt sint vicarij xpi
eiusq; representantes celestis ac angelici ci-
bi et potus puiue preparatores exhibitores
animar; custodes nutritores. et medici illu-
minatores et magistri **I**dcirco dicunt̄ sal ter-
re lux mundi **Mat. v.** **I**psi in hoc p con-
secrant offerunt. orant. organum vox. et mi-
nistri ecclesie nuncupant̄ **I**psorumq; est ani-
mas per sacramenta baptilmi et penitencie
purgare reconciliare celestiq; sponso vnire.
hinc animar; panymphi ferunt. ipsi deniq;
sunt celestes clauigeri lingueq; eoz facte sūt
clauēs celi **I**psi sunt pincerne preciosissimi
poculi. vtpote sanguinis christi **S**ūt quoq;
thesaurizarij dei atq; ecclesie qm̄ ecclesiasti-
corum sacramentoz in quib; ptenent diuicie
spirituales p quas virtus et meritum passio-
nis xpi hominib; applicat et communicatur
Sunt repositoꝝ custodes earundem et di-
spensatoꝝ. **I**psi sunt mediatoꝝ inter
deum et homines. oraciones vota et ostias.
populi deo ymolantes graciamaq; dei et mi-
sericordiam hominib; impetrantes. **I**psoru
est verbo et exemplo oracionib; sacramen-
tis doctrinis populū informare. pascere. ro-
borare dei voluntatem precepta documen-
ta psilia hominib; nunciare. hinc dicunt̄ sa-
cerdotes quasi sacra dantes. sacra docentes
sacriduces sacrisdotati. q; p sacros ordines
diuinis sunt caracterib; insigniti. dicunt̄ etiā
presbyteri quasi inter saluti alijs prebentes et
ante populū in via virtutum euntes. dicū-
tur et angeli quia dei sunt nunch; in cathedra
xpi residentes et regis eterni pcecones iuxta
illd̄. **Malach. ij.** **L**abia sacerdoti custodiūt
scienciam et legem dei requirent. ex ore eius

quia angelus dñi exercituum est Ipsi sunt secretarij camerarij et cubicularij xpi principes munimenta qz populi primogeniti isrl. primicie domino ornamentum ecclesie quorum sacre velles tonsure signacula ordines ministeria diuinis ministerijs plena sunt signantqz omnia vtinam essent in eis signata.

xxi **Q**uis igitur sacerdotes taliter institutos et consecratos ac dignificatos nõ dignificet et honoret ideo magnus ille imperator constantinus sacerdotes etiam malos intanta habuit reuerencia et veneratione qd dixit etiam si viderem sacerdotem cum femina turpiter agentē pallio meo eū cooperirem ne ab hominibz videret In nicenoqz concilio deos ipsos vocat qd in decreto diffuse habent Hinc etiam viri sanctissimi ex profundissima humilitate ad sacerdotium accedere non audebāt Unde beatus Marcus euangelista pollicez sibi legis amputasse ne ordinaretur sacerdos Petrus tñ apostolus sua auctoritate nihilominus eum in sacerdotem ordinauit ac presulem Similiter abbas ammonimus aurem sibi abscidit ne fieret sacerdos atqz episcopus Sic et abbates sanctissimi Anthonij pachomij benedictus et maurus qd sacerdotes nõ extiterunt nec sanctus Franciscus Item albertus magnus super illud prima petri secundo. Vos estis genus electum regale sacerdotum dicit qd status sacerdotum redditus sublimis primo ex diuina electione quia non ex parentum aut amicorum potestate aut nobilitate nec symoniacā prauitate sed diuina vocatione et inspiratione eligi et promoueri debent sacerdotes vt nullus sibi assumat honores sed qui vocatur a deo tanqz aaron sicut et christus dominus non semetipsum clarificauit vt pontifex fieret Ad hebreos secundo.

Secundo status sacerdotalis sublimis est ex spiritali consecratione Sunt enim dei ministri consecrati et ipsi consecrant corpus christi et in sua co-

secratione recipiunt gratia spiritus sancti nisi quis ponat obicem sibi ipsi Ideo cum consecrati insufflat eis episcopus id Job. xx. dicens Accipite spiritum sanctum quorum remiscruis. Tercio a debita conuersatione quoniam vita sacerdotum debet esse sancta et immaculata Unde ysaię quinquagesimo secundo. Mandaminij qui fertis vasa dñi ymmo qd estis vasa domini vt supra patuit. Ideo vita et conuersatio debet lucere in populo et non poni sub modio sed supra candelabrum vt luceat omnibz qd in domo dei id est in ecclesia sunt. Mathei. v. Quarto redditus sublimis ex sana eoz doctrina Unde notanda sunt. S. iho. in quarto sententiarum. xxiiij. distincione qd in quolibz actu hominis si debeat esse virtuosus et ordinatus oportet qd assit directio rationis. Idcirco ad hoc qd homo officij ordinis debite exequatur. oportet qd habeat tantam scientiam qd sufficit ad hoc vt dirigat in actu sui ordinis et tanta etiam requirit in eo qui ad ordines promoueri debet nec oportet qd in tota sacra scriptura instructus sit. sed requirit maior vel minor scilicet qd ad plura vel pauciora officia suum se extendit vt supra etiam tactum est. habet autem sacerdos duos actus vnum principale supra corpus christi verus vt pote consecrare corpus christi et sanguinem Alium habitum secundarium supra corpus suum missi cum se supra plebem sibi commissam Et ille secundus actus dependet a primo et nõ e converso. Ex quo patet qd aliqui promouent ad sacerdotium quibus tñ committit primus actus vt religiosi quibz non committit cura animarum nec mittunt ad audiendam confessionem autem predicandam et ab ore illorum non exquirat lex a plebe sed vt solum sacramentum conficiant ideo sufficit illis si tñ de scientia habeant qd ea que ad sacramentum conficiendum pertinent rite inflere et obseruare possint Alij autē promouent ad actus secundarium